

דיגיטלי יומי פורום מועדפים מוסיקה משחקים גאדג'טס תוכנות מומלצים קפטן הצילום!

הארץ online **קפטן אינטרנט** TheMarker

קפטן אינטרנט
עכשיו בפורום:
רצים דיסק גיבוי של חצי טרה?
kipod , 11/06/08, 20:41)

שנת הוידאו
del.icio.us social bo
myspace.com a place for friends
הקאמבק

החיים הם במקום אחר

וינדוס ואופיס 2007 יוצאות לאור

טיבוב נוטף במלחמת הקונסולות

עידן הטוקבקים

לתגובות
הוספה | קריאה

עדכון אחרון - 12/08/08 00:00

ישראל תחת הזכוכית המגדלת

מאת [עודד ירון](#)

זוג החוקרים תמר ועוז אלמוג, הקימו את האתר "אנשים ישראל", שנכנס לפרטים הקטנים ביותר שמרכיבים את החברה בישראל, המטרה: ליצור סובלנות בעזרת ידע

תגיות: אנשים ישראל, חברה, אתרים

תצלום: טס שפלן / ג'יני

גם בימים אלה, כשמעשי ידיהם של שפים מועלים על נס כעשייה תרבותית בעלת משמעות, עדיין קשה למצוא משהו תרבותי במטבח הקיבוצי. למרות זאת, האתר "אנשים ישראל" - המדריך לחברה הישראלית" מקדיש לנושא יותר מ-10,000 מלה. את האתר, שעלה לאוויר לפני חודשיים, לאחר שנתיים של עבודה, הקימו הדוקטור לחינוך תמר אלמוג ובעלה הסוציולוג פרופ' עוז אלמוג, בתמיכה של אונסק"ו ישראל ובמימון של מוסד שמואל נאמן בטכניון (www.peopleil.org).

אלמוג המוכר, בין היתר, בשל עיסוקו בנראטיב הציוני בספרו "הצבר - דיוקן", נטש הפעם את ההתמקדות בהיסטוריה של הזרם המרכזי לטובת מבט רוחבי על כל מקטעי החברה. הדבר ניכר כבר בדקות הראשונות של הגלישה באתר, שמאפשר חיפוש ממוקד במגזרים השונים בחברה, ללא כל הייררכיה - עולים מרוסיה ואיתופיה, דתיים, צברים חילוניים וערבים, כולם מופיעים כערכים בעלי חשיבות שווה. עד כה לא כל הערכים נכתבו: העולים מאיתופיה, למשל, כבר זכו לערך מסועף ומורכב, המפרט על זוגיות ומשפחה, הופעה ולבוש, אוכל, דת ומגורים; הקיבוצים, לעומתם, מסתפקים בינתיים באותו ערך על חדר האוכל ובתת ערך על עיתון "הקיבוץ".

"מה שרצינו לעשות זה מדריך מקיף של החברה הישראלית מתוך מחשבה שאנחנו לא יודעים מספיק על עצמנו ואנחנו בוודאי לא יודעים על מגזרים אחרים", מספרת תמר אלמוג, "אנחנו יודעים שמחקרית ככל שאתה יודע יותר על האחר, כך פוחתת עוצמת הדעות הקדומות וגוברת הסובלנות כלפיו".

המדים של החסידים

האתר מתמקד ברמת פירוט מפתיעה בתחומים שלא בהכרח ממלאים את אולמי ההרצאות במחלקות לסוציולוגיה. "יש שדות שלא מכוסים מבחינה מדעית אף על פי שהם מראה של החברה", אומר עוז, "אותי מעניין, למשל, איך בחור ובחורה נוצרים מתחתנים בישראל. בשידוך? איך נראית החתונה, איזה מתנות הם מקבלים?" גם האוכל, טוען אלמוג, לא זכה עד כה להתייחסות מחקרית מספקת אף על פי שהוא "משקף את לב התרבות. יש משהו בתרבות האוכל שכוללת בתוכה נושאים מהותיים רבים - מגורים, נימוסים, מסורת או אי שימור מסורת".

המצב דומה גם ביחס ללבוש: סגנון הלבוש של הרוסים, החרדים, כל סגנון הוא בעל משמעות. "גם את זה לא חקרו", אומרת תמר. "בישראל חסרים בצורה בולטת מחקרים העוסקים באתנוגרפיה וחייו יום יום", מוסיף עוז, "זה לא שסעים ולא פוליטיקה, הדברים שבדרך כלל מעניינים חוקרים". השניים ממהרים להפליג בתיאור ההבדלים בלבוש בין החרדים. "אלפים, אלפים של ניואנסים", עוז מטעים. "אתה יכול לראות לפי הכובע, אורך הגרבים, נעליים עם שרוכים או בלי", מוסיפה תמר. והוא אומר: "החסידיים לובשים בגדים שהם בגדר מדים ממש, אבל יש סוגיות אחרות שדורשות יותר ניתוח כמו הזרם של החרד"לים (חרדים-לאומיים). יש לנו מדריך שלם של מאות עמודים רק עליהם".

המדריך של היאפים

לצד החיפוש לפי מגזרים, אפשר לעשות שימוש בחיפוש הוויזואלי, הקיים באתר במקביל, ולהגיע לגלריית תמונות המובילה לעתים אל עמודים מפתיעים. למשל, הערך על שמות במגזר האתיופי ולחלופין ערך קצר על המגזין "קוסמופוליטן". מדוע הקדישו ערך למגזין? אלמוג: "זה כתב עת יאפי. אין מה לעשות, כשאתה מתאר את התרבות היאפית בישראל, אתה צריך להתייחס אליו. המגזין הזה נצרך על ידי יאפים ומשקף את התרבות שלהם".

תצלום: יובל טבול

עמודי הערכים באתר מחולקים לשניים: מימין טור הטקסט ומשמאל תוספות כמו תוכן עניינים, טבלאות ומולטימדיה. המטרה היתה להקל את הקריאה בעידן של רפרוף. "ראינו שאנשים מתקשים לקרוא מהמסך, והם עדיין מסוגלים לקרוא הרבה טקסטים בעיתון שמסודר בטורים, אז ניסינו לחקות את זה בעזרת מסך מפוצל", מספרת תמר.

קשה שלא להשוות את האתר לוויקיפדיה מקומית - לפחות מבחינת היומרות להקיף את כל התרבות הישראלית והשילוב האקלקטי של ערכים: מקומונים לצד ערך מושקע על האוכל הערבי או ערך על ספורט ופעילות גופנית במגזר החרדי. עם זאת, כרגע האתר כולל 317 ערכים בלבד, קצתם קצרצרים, אחרים כוללים כ-100 עמודים כל אחד.

כמו באנציקלופדיה החופשית, הזוג אלמוג כותב ועורך את הערכים לצד מתנדבים שונים, ובהם דוקטורנטים ומסטרנטים, קצתם מקבלים שכר, אחרים זוכים רק בקרדיט. אבל בניגוד לוויקיפדיה, שבה כל אחד יכול לשנות ולהוסיף, המתנדבים באתר "אנשים ישראל" עובדים בהנחייתו של פרופ' אלמוג והוא מפנה אותם גם למאמרים אקדמיים רלוונטיים.

"אנחנו לא יכולים ולא רוצים להגיע לקצב של ויקיפדיה", אומר עוז, שחולק לא מעט שבחים לאנציקלופדיה החופשית, ומקווה שיוכל כמוה לצאת מהגטו של העברית, ולתרגם את האתר לאנגלית ולשפות אחרות. "אנחנו לא צריכים אלף ערכים בשנה, בהחלט יהיה יפה אם יהיו לנו 300 ערכים בשנה".

כל אחד והעוני שלו

כל ערך עובר תהליך ארוך, שמושפע מביקורת שנשלחת לא רק על ידי אנשי אקדמיה אלא גם על ידי אנשים מהשטח. "אנחנו עוסקים כאן בחברה", מסביר עוז, "ויש הרבה שמכירים אותה מצוין, מחייהם שלהם. חרדי או ערבי יודעים מה מתחולל אצלם בחצר האחורית. הפיסיקאי לא יכול לקבל ביקורת מהמולקולה, אבל אני יכול לקבל תגובה מהמולקולה שלי. אני יכול לקבל תגובות מאלפי אנשים שנכנסים ומאוששים או לא את הערך שכתבתי. כשאתה מתחיל להצליב עדויות ומאמרים, מתברר לך שיש הרבה אי דיוקים ואי התאמות. נעזרנו, למשל, בבעל חנות בגדים דרוזי. הבנאדם 20 שנה בתחום. כשרצינו לדעת על הבגדים של אנשי הדת הדרוזים, הוא עזר. הוא הרי מכיר כל כפתור.

בני הזוג אלמוג. אני יכול לקבל תגובה מהמולקולה שלי

פרסומת

"אני אגיד את האמת, עד שלא התחלנו בפרויקט, לא ידעתי כמה אני בור ועם הארץ", מוסיף אלמוג. כדוגמה הוא מציע את התפישה של החברה החרדית כחברה אנטי פמיניסטית ומדכאת נשים. "ברגע שאתה לומד על החברה החרדית, אתה מגלה שהמושגים שלנו על פמיניזם לא בהכרח רלוונטיים שם", אומר אלמוג, "הגבר החרדי הוא לא ?גבר גבר' במובן הישראלי. האידיאל הוא גבר שלומד 12 שעות ביום, ועול הפרנסה מוטל על האשה. כל ההאדרה של תרבות השרירים פחות קיימת שם".

לדבריהם, הבורות קיימת גם אצל מקבלי ההחלטות: "במדינה שלנו מתכננים מדיניות ללא מידע", אומר עוז. "למשל, עוני - לא דומה העוני של הרוסי לעוני של האתיופי או לעוני של החרדי. העוני של הרוסים הוא זמני ברוב המקרים, בעוד שהעוני החרדי הוא מרצון.

"המדינה רוצה להרחיב את ההשכלה במגזר הדרוזי, אבל היא מתעלמת מכך שאין חתונה במגזר בלי שהבעל בונה לאשתו בית", הוא מוסיף, "זה דבר שיוצר מתחים, כי בזמן שהבעל חייב לעבוד כדי לעמוד בדרישות הבסיסיות, אשתו הולכת ללמוד, ואז מהר מאוד אחרי החתונה מגיעים הילדים והבעל חייב להמשיך לעבוד כדי לפרנס את המשפחה, ולא מצליח ללמוד. אני מרצה במוסדות ממשלתיים, בפורומים הכי גבוהים. אנשים לא יודעים כלום, פשוט כלום, על החברה הישראלית".

פרסומת: ירוק בחן

תגובות